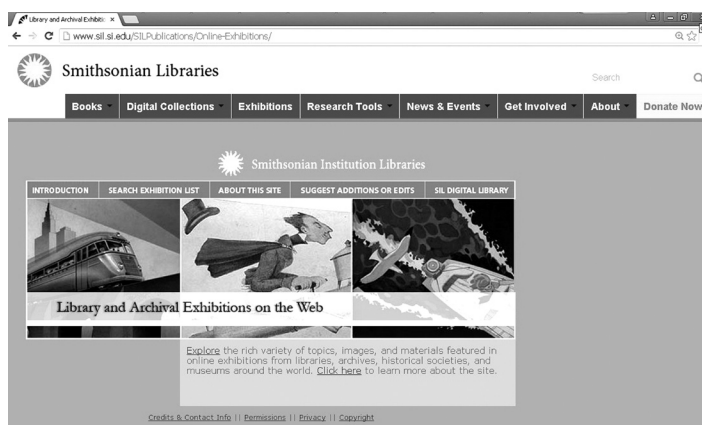

Слободан Мандић, историчар
Историјски архив Београда

Прикази сајтова (веб-адресар) XIX

**Smithsonian Libraries, *Library and Archival Exhibitions on the Web*,
<<http://www.sil.si.edu/SILPublications/Online-Exhibitions/>>
(17. 8. 2015).**

Прегледни каталог библиотечких и архивских изложби на вебу оригинално је поникао још 1995. године на америчком веб-сајту Универзитета библиотека Хјустона, са око 350 линкова. Сајт се редовно ажурира и данас укључује више од седам хиљада лин-

кова ка онлајн изложбама које су креирали библиотеке, архиви и историјска удружења широм света, те онлајн музејске поставке са усмерењем на библиотечки и архивски материјал. Каталог је претражив према неколико параметара у три нивоа: једноставна претрага (назив изложбе, институција, тема), напредна претрага (регион, држава, институције и преглед према насловима) и најновије додате изложбе (у претходних месец дана). Корисници се на сајт могу пријавити и путем RSS технологије, која знатно олакшава праћење новитета на већем броју сајтова (анкете показују да се у Србији мали број корисника интернета служи том могућношћу). Покривајући широк географски, тематски и институционални круг, каталог може бити од велике користи многима, а нарочито запосленима у институцијама који неизбежно морају планирати и размишљати о изласку у виртуелни простор и приказивању материјала путем нових технологија.

Stevan Kragujević – život i delo,
<<http://www.stevankragujevic.com>> (17. 8. 2015).

Поред легата који се чувају у Историјском архиву Београда, Историјском архиву Сенте и у Музеју историје Југославије, живот и дело познатог југословенског и српског фото-уметника и фото-репортера Стевана Крагујевића (1922–2002) може се ближе упознати и увидом у садржај овог сајта, а заслугом његове кћерке

Тање Крагујевић. Након уводне странице која садржи неколико кратких информација о Стевану Крагујевићу, о ауторским правима његове заоставштине, те линк ка одредници на Википедији, посетиоци могу ући у дубину презентације путем динамичног, вертикално положеног линка са десне стране екрана. Даља навигација сајтом веома је једноставна – на левој страни налази се мени који води ка главном одељку *Дело – фото-галерија*, где је груписано неколико репрезентативних целина: *Фото-антологија*; *Дан ослобођења Сенте 1944*; *Сента, дан поплаве 1970*; *Стари Београд*; *Београд, сусрет епоха*; *Београд XX век*, *Стеван у Београду*; *Галерија познатих*. Испод је посетиоцима дат и веома исцрпан попис препоручених линкова. Прегледно и једноставно, са брижљиво одабраним фото-материјалом, сајт на прави начин омогућава упознавања са уметником који је својим богатим делом сачинио јединствену документарну хронологију о развоју Југославије, сведочећи, као фото-репортер, о свим значајним догађајима из политике, културе, уметности и спорта.

Goran Polak, *Stražarni lopov. Kratke priče o izgubljenoj generaciji, o Rock'n'Rollu i o odrastanju u državi sa šest republika,*
<<http://strazarni-lopov.blogspot.com>> (12. 8. 2015).

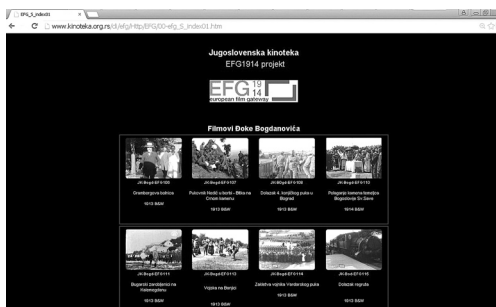
Сајт Стражарни лопов аутора Горана Полака из Загреба представља веома важан и богат извор сведочанстава и изворних докумената о популарној култури Југославије у последњих неколико деценија постојања заједничке државе. Овде се у облику блога већ пет година редовно објављују занимљиви прилози пропраћени мноштвом аутентичних докумената – фотографијима, плакатима,

за изучавања културе младих у социјалистичкој Југославији. Постави попут *Рок концерти у Југославији (1975-1983)*, *Ми дјеца с перона 6 (1980-1982)*, *Мали кавез – Брно – Блато*, *Утопија – Панк турнеје у Југославији 1983/1987*, *400 дана у Београду (о служењу војног рока)*, *Dee-Dee*, *Мој дјед и Драго Млинарец*, *Дизниленд у Улици социјалистичке револуције*, *Пакет Аранжман*, као и многи други, поред веома лепог стила којим су писани, обogaћени су и бројним прилозима, али свакако и великим одзивом посетилаца сајта, чије реакције и прилози у интеракцијама додатно појачавају садржај. Стражарни лопов стога представља незаобилазну локацију не само за генерацијски и културолошки блиску публику расејану широм планете већ и за истраживаче који у потрази за изворном грађом за предметно-хронолошки оквир садржан на страницама овог сајта још немају неопходан приступ документима у званичним архивима. Тим пре што је интересовање за истраживања популарне културе Југославије увелико проширено и ван језичког подручја бивше земље.

Југословенска кинотека, *EFG1914 projekt*,

<http://www.kinoteka.org.rs/di/efg/Http/EFG/00-efg_S_index01.htm>
(7. 8. 2015).

аудио и видео-снимцима, радио емисијама, скенираним улазницама концерата, исечцима из штампе, и тако даље. Иако тематски опсег углавном укључује панк и алтернативну рок музику, пажљивији посетиоци ће брзо закључити да је реч о заиста прворазредној локацији за разумевање вишеслојних феномена важних

У склопу великог европског пројекта *European Film Gateway 1914* у оквиру кога је од фебруара 2013. године омогућен онлајн приступ за око три хиљаде филмова с темом Првог светског рата, налази се и изузетна колекција из фондова Југословенске кинотеке од шездесет осам филмова. Доступна колекција подељена је у три целине:

Филмови Ђоке Богдановића (16), Документарни филмови (38), Играни филмови (14). У годинама обележавања стогодишњице Првог светског рата, учешће Југословенске кинотеке у тако значајном пројекту, са резултатом онлајн приступа корисницима широм света путем интернета, заслужује сваку похвалу.

Vladimir Bilak, *Meteorološki dnevnici Vladimira Jakšića – svedočanstvo prvih meteoroloških merenja i osmatranja u Beogradu i Srbiji*, u: *MeteoPlaneta*: <<http://meteoplaneta.rs/vesti-i-novosti/meteoroloski-dnevnici-vladimira-jaksica-svedocanstvo-prvih-meteoroloskih-merenja-i-osmatranja-u-beogradu-i-srbiji>> (15. VIII 2015).

Поводом четири године рада сајта МетеоПланета уредници су објавили страницу посвећену историји метеорологије, давши могућност презимања важног извора за историју српске метеорологије – скенираних метеоролошких дневника Владимира Јакшића (1824–1899), првог српског статистичара, метеоролога и климатолога.

Редовна метеоролошка мерења и осматрања која је Владимир Јакшић вршио у Београду (на Сењаку) од 1848. године, трајала су све до његове смрти 1899. године. Упоредо с мерењима у Београду, Јакшић је оснивао метеоролошке станице и по свим већим местима у ондашњој Србији, тако да је 1857. његова мрежа бројала чак 27 станица, што је у оно време представљало једну од најгушћих метеоролошких мрежа у оквиру једне државе. *Погодотис*, тј. укоричени дневници, од којих је сачувано пет свезака, садрже резултате осматрања од децембра 1865. до новембра 1875. године. Како истиче аутор прилога Владимир Билак, резултати Јакшићевих мерења и осматрања нису до сада јавно публиковани, јер се до сада нико није детаљно бавио обрадом и анализом метеоролошких података ради припреме за њихову јавну употребу. У тексту се даље указује на то и да је до сада урађена реконструкција Јакшићевих метеоролошких података, тј. прелиминарна редукција месечних метеоролошких података са станице Сењак на станицу Врачар, методом средње разлике између те две градске локације (упоредни период 1888–1899. година). На основу проце-не разлике дневних вредности минималних и максималних температура између

станција Сењак и Врачар, аутор овде даје и упутство за добијање приближних вредности минималних и максималних дневних температура редукованих са Сењака на Врачар, чиме се продужава низ дневних метеоролошких података за Београд за четрдесетак година.